

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferneckého a Martina Bobáka ve věci

žalobců: a) **V. M.**
b) **V. I.**
c) nezl. **H. M.**, zastoupený matkou žalobkyní b)
všichni státní příslušnost Ukrajina
všichni bytem X
všichni zastoupeni advokátkou Mgr. Ulyanou Šauerovou
sídlem Moravská 854/2, 312 00 Plzeň

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve zrušení termínu k pořízení biometrických údajů, spojenému se zánikem registrace k povolení ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu, o čemž byli žalobci vyrozuměni dne 21. 11. 2025

takto:

- I. Zásah žalovaného, který spočíval ve zrušení termínu k pořízení biometrických údajů, spojenému se zánikem registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu, a o kterém byli žalobci vyrozuměni dne 21. 11. 2025, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se ukládá, aby obnovil stav před zrušením termínu k pořízení biometrických údajů a zánikem rezervace.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobcům náklady řízení ve výši 40 614 Kč k rukám jejich zástupkyně Mgr. Ulyany Šauerové, advokátky, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobci jsou držiteli dočasné ochrany dle § 3 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace (lex Ukrajina). Vyjádřili svůj zájem o zvláštní dlouhodobý pobyt podle § 7p Lex Ukrajina. Následně provedli registraci k vydání průkazů povolení dle § 7s lex Ukrajina.
2. Dne 21. 11. 2025 byli prostřednictvím e-mailu žalovaným vyrozuměni o zrušení rezervace termínu k převzetí průkazů ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu a o zániku jejich registrace. Důvodem mělo být to, že některý z žalobců představuje hrozbu pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu na základě stanoviska Policie České republiky (též jen policie) nebo zpravodajské služby, a tím nesplňuje podmínku dle § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina.
3. Žalobci se u Městského soudu v Praze brání proti zásahu spočívajícímu ve zrušení termínu převzetí průkazu (fakticky tedy i zániku registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu) a domáhají se obnovení stavu před zánikem této registrace (určení nového termínu k převzetí průkazů). Žalobci v žalobě uvádějí, že jsou všichni aktivně legitimováni, neboť koncept zvláštního dlouhodobého pobytu pracuje s osobami žijícími ve společné domácnosti; podmínky tak musí splnit všechny osoby, které jsou povinny spolu vystupovat. Žalobci zároveň uvádí, že není zřejmé, která z osob danou podmínku nesplňuje, přičemž důsledek zasahuje všechny žalobce, neboť ani jeden z nich není aktuálně oprávněn získat zvláštní dlouhodobý pobyt. Dále žalobci napadají nepřezkoumatelnost stanoviska, jelikož není zřejmé, co je jeho obsahem, z jakých podkladů bylo čerpáno, co je důvodem negativního stanoviska, jaký orgán ho poskytl a kterého ze žalobců se týká. Stanovisko přirovnávají k závaznému stanovisku dle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (správní řád). Ač na získání zvláštního dlouhodobého pobytu není právní nárok, postup žalovaného nemůže postrádat prvky práva na spravedlivý proces. Bylo na žalovaném, aby ověřil obsah stanoviska, vyhodnotil a posléze uzavřel, zda tam uváděné okolnosti odůvodňují závěr o nebezpečí pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu. Dle žalobců neexistuje podklad, ze kterého by bylo možné dovodit existenci nebezpečí pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu u některého ze žalobců.

II. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný potvrdil registraci žalobců k zvláštnímu dlouhodobému pobytu v souladu s § 7p lex Ukrajina. Taktéž potvrdil zrušení termínu skrze e-mail dle § 7t odst. 6 téhož zákona, který byl zaslán žalobci a) jako zakladateli společné registrace.
5. Dále žalovaný zdůraznil, že úspěšná registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu neznamená, že bude pobytové oprávnění vydáno. Osoba musí před pořízením biometrických údajů předložit doklady uvedené v § 7p odst. 2 a 3 lex Ukrajina. Další podmínky pro vydání zvláštního povolení k dlouhodobému pobytu jsou uvedeny v § 7t odst. 5 lex Ukrajina. Jednou z těchto podmínek pak je, že dle stanoviska Policie ČR nebo zpravodajské služby není osoba nebezpečnou pro veřejný pořádek nebo bezpečnost České republiky (ČR).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

6. V případě žalobce a) uplatnila policie negativní stanovisko k vydání zvláštního dlouhodobého pobytu. Skutečnost, že jeden ze žalobců představuje hrozbu veřejnému pořádku či bezpečnosti státu dle ustanovení § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina, byla zjištěna již před pořízením biometrických údajů. Na základě tohoto byl žalobcům v souladu s § 7t odst. 6 lex Ukrajina zrušen termín pro pořízení biometrických údajů. Tímto došlo i k zániku jejich společné registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu.
7. Současně je žalovaný toho názoru, že postup dle § 7t odst. 6 lex Ukrajina, tedy zrušení termínu pro pořízení biometrických údajů za účelem vydání průkazu o povolení k pobytu, který má za následek zánik registrace k dlouhodobému pobytu, není rozhodnutím. Použití části druhé a třetí správního řádu, upravujících správní řízení a rozhodnutí, je dle § 7o odst. 5 lex Ukrajina vyloučeno. Stejně tak pak nelze na stanovisko policie aplikovat § 149 odst. 1 správního řádu, neboť žalovaný nevydává žádné rozhodnutí, jehož podkladem by mohlo být závazné stanovisko. Žalovaný je tedy toho názoru, že jeho postup odpovídal dikci zákona. Za situace, kdy není na vydání zvláštního dlouhodobého pobytu právní nárok, nelze přezkoumávat konkrétní důvody stanoviska policie, pro které jednoho ze žalobců považuje za hrozbu dle § 7t odst. 5 písm. d) Lex Ukrajina, ale pouze to, zda takové stanovisko existuje, nebo ne.
8. Pozdějším podáním pak žalovaný soudu zaslal odůvodnění stanoviska Policie ČR, konkrétně Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia z 19. 1. 2026, č. j. PPR-2557-2/ČJ-2026-990390. Policie uvedla, že žalobce a) se dopustil úmyslného trestného činu opilství, kdy ve stavu nepřítomnosti poškodil osobní vozidlo a způsobil škodu 12 050 Kč. Trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno Okresním státním zastupitelstvím Plzeň-město dne 28. 2. 2024, žalobce a) se ve zkušební době osvědčil, o čemž bylo dne 29. 11. 2024 vydáno osvědčení. Podmíněné zastavení přitom znamená, že pachatel se k činu doznal a splnil zákonné podmínky. Policie jej nadále hodnotí jako pachatele úmyslného trestného činu. Při testu přiměřenosti zohlednila závažnost skutku, osobu pachatele a kriminologické statistiky, podle nichž je u pachatelů úmyslné, zejména majetkové trestné činnosti pod vlivem alkoholu zvýšené riziko recidivy. Žalobce a) proto představuje nebezpečí pro veřejný pořádek.

III. Replika žalobců

9. V replice žalobci k otázce (ne)existence právního nároku zdůraznili, že se nedomáhají vydání pobytového oprávnění, nýbrž ochrany před nezákonným zásahem do svých práv. Zrušení termínu je zásadní překážkou pro další osud žalobců. Těm stále náleží právo na spravedlivý proces. Podotkli přitom, že postup žalovaného byl nepřezkoumatelný, neboť se opíral pouze o tehdy neodůvodněné negativní stanovisko Policie ČR; zdůvodnění se žalobci dozvěděli až v rámci soudního řízení. Žalovaný tak dostatečně nezjistil skutkový stav a svůj postup náležitě nezodůvodnil. Policejní závěr o nebezpečí pro veřejný pořádek považují žalobci za spekulativní, založený pouze na jednorázovém skutku žalobce a), u něhož bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno s tím, že se žalobce osvědčil, a obecných statistických úvahách.
10. Žalobce a) si je vědom toho, že se v roce 2023 jednorázově dopustil výtržnosti po požití alkoholu, když jeho jednání bylo kvalifikováno jako přečin opilství. Žalobce a) učinil všechny možné kroky, aby toto své jednání odčinil – ihned kontaktoval poškozenou, uzavřel s ní dohodu o narovnání a před podpisem této dohody uhradil škodu způsobenou na majetku poškozené v plné výši. Byl to zcela ojedinělý exces. Státní zastupitelství dospělo i na základě znaleckého zkoumání a dalších důkazů k tomu, že vůbec není nutné dále vést trestní stíhání proti žalobci a pravomocně ho odsoudit za spáchaný skutek, a že v jeho

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

případě postačí jít cestou odklonu. Pro sledování chování žalobce stanovilo zkušební dobu v trvání 7 měsíců. Žalobce se ve zkušební době osvědčil a tím se trestní stíhání proti jeho osobě definitivně zastavilo. Měl-li by žalobce představovat nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu, s ohledem na skutek, kterého se dopustil, nikdy by nedošlo k podmíněnému zastavení trestního stíhání, natož k úplnému zastavení trestního stíhání po uplynutí zkušební doby. Žalobce a) má čistý trestní rejstřík, vede řádný život, a v žádném případě nepředstavuje nebezpečí pro veřejný pořádek. Policie vykládá tento pojem nepřiměřeně široce a v rozporu s jeho smyslem a účelem. Nelze jej vztáhnout na spekulaci o možnosti budoucí recidivy vyvozené z kriminologických statistik, nýbrž musí být založen na existenci skutečné, konkrétní a aktuální hrozby vyplývající z individuálních okolností dané osoby.

IV. Posouzení věci soudem

11. Městský soud v Praze případ posoudil na podkladě § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (s. ř. s.). Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).
12. O věci samé rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci jednání s tímto postupem vyjádřili souhlas. Neshledal ani důvod provádět ve věci samé dokazování a za tím účelem nařídil ústní jednání. Své závěry mohl učinit už jen na podkladě mezi stranami nesporných skutečností a jimi předložených listin, jež jsou oběma stranám známy a měly možnost se k nim vyjádřit.
13. Z tvrzení stran a předložených podkladů soud zjistil následující.
14. Žalobci dne 5. 4. 2025 společně vyjádřili zájem o zvláštní dlouhodobý pobyt prostřednictvím elektronického formuláře (podmínka dle § 7p lex Ukrajina). Žalobci splnili podmínky k registraci k tomuto pobytu dle § 7q lex Ukrajina a byli registrováni jako společně registrované osoby. Následně jim byl stanoven termín pro pořízení biometrických údajů na 26. 11. 2025. Žalovaný ovšem obdržel negativní stanovisko policie ve smyslu § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina, a to ve vztahu k žalobci a). Ze žalovaným předloženého elektronického výstupu vyplývá stanovisko k případu č. 107453654 [odpovídající identifikačnímu kódu žalobce a) v informačním systému cizinců] – „NE“. O tom ostatně mezi stranami sporu není. Žalobcům byl poté pracovníkem žalovaného zrušen termín rezervace pro pořízení biometrických údajů, v důsledku čehož jim zanikla společná registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu. Dne 21. 11. 2025 pak žalobci obdrželi e-mail s textem: *Tímto Vám v souladu s § 7t odst. 8 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, sdělujeme, že Vaše registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu zanikla, protože Vy nebo některá společně s Vámi registrovaná osoba představuje na základě stanoviska Policie ČR nebo zpravodajské služby ČR hrozbu pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu, tudíž nesplňujete podmínku uvedenou v § 7t odst. 5 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb.*
15. Uvedený postup (zrušení rezervace) žalobci napadají, přičemž v něm shledávají nezákonný zásah. Podali tedy zásahovou žalobu.
16. Mezi stranami nezůstalo bez pochybností už jen to, zda je postup žalovaného skutečně zásahem a zda vůbec může vést ke zkrácení práv žalobců (není-li na zvláštní dlouhodobý pobyt podle § 7o odst. 3 lex Ukrajina právní nárok). Těmito či souvisejícími otázkami se již správní soudy v několika rozhodnutích zabývaly (srov. rozsudky zdejšího soudu z 22. 1. 2026, č. j. 10 A 146/2025 - 35, z 9. 2. 2026, č. j. 10 A 183/2025 - 37, z 11. 2. 2026, č. j. 8 A

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

187/2025 - 29, z 18. 2. 2026, č. j. 8 A 146/2025 - 27, či rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z 15. 1. 2026, č. j. 30 A 73/2025 - 65). V některých podstatných momentech nyní rozhodující senát i z těchto rozhodnutí vychází, v něčem se naopak od jejich závěrů z dále vyložených důvodů v dílčích ohledech odchyluje.

17. Pokud jde o povahu pobytového oprávnění, o něž ve věci jde, zdejší soud v cit. rozsudku 10 A 146/2025 zdůraznil, že podle § 7o lex Ukrajina platí, že „*zvláštní dlouhodobý pobyt je povolením k dlouhodobému pobytu podle § 17 písm. c) zákona o pobytu cizinců na území České republiky*“. To mimo jiné znamená, že vyhovění žádosti představuje na základě právní fikce vydání správního rozhodnutí. Pokud je totiž zvláštní dlouhodobý pobyt považován za povolení k dlouhodobému pobytu ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (cizinecký zákon), platí, že vydáním rozhodnutí o žádosti se rozumí převzetí průkazu o povolení k pobytu (srov. § 169t odst. 7 cizineckého zákona ve spojení s § 7o odst. 2 lex Ukrajina). I když se na postup pro získání zvláštního dlouhodobého pobytu nevztahují pravidla části druhé a třetí správního řádu, neznamená to, že žalovaný uvedeným způsobem nevydává rozhodnutí.
18. Žalobci však napadají úkon žalovaného, který spočívá ve zrušení termínu pro pořízení biometrických údajů (a zániku registrace), o čemž byli vyrozuměni e-mailem žalovaného z 21. 11. 2025. Právě zrušením termínu žalovaného, nikoli samotným vyrozuměním, se cítí zkráceni na svých právech, byť vychází z toho, že ke zrušení došlo právě až oním vyrozuměním.
19. V této souvislosti je nutné dále zdůraznit, že ačkoli je zvláštní dlouhodobý pobyt pobytovým oprávněním ve smyslu cizineckého zákona, jedná se o specifické oprávnění v režimu lex Ukrajina s vlastní dílčí procesní úpravou. Celý proces je založen na zvláštních evidenčních a registračních postupech zájemců, potažmo žalovaného, které lze rozdělit do tří fází:
 - Fáze I – projevení zájmu a vyznačení osob (§ 7o–§ 7p): držitel dočasné ochrany projeví zájem o zvláštní dlouhodobý pobyt; současně souhlasí se zpracováním a vyžádáním nezbytných údajů; žalovaný na základě zdrojů údajů dle § 7q (datové dávky od jiných orgánů veřejné moci) vyznačí v neveřejném seznamu zájemců osoby způsobilé k registraci;
 - Fáze II – elektronická registrace (§ 7s): výlučně vyznačeným osobám je umožněna on-line registrace;
 - Fáze III – převzetí průkazu o povolení k pobytu (§ 7t): tomu předchází pořízení aktuálních biometrických údajů, předložení požadovaných dokladů a ověření neexistence překážek dle § 7t odst. 5.
20. Podle § 7t odst. 5 lex Ukrajina žalovaný nejpozději před převzetím průkazu o povolení k pobytu cizincem ověří, že není dána některá ze zákonných překážek. Mimo jiné zkoumá, zda podle písm. d) není na základě informace nebo stanoviska Policie ČR nebo zpravodajské služby ČR cizinec nebo všechny společně registrované osoby nebezpečím pro veřejný pořádek a bezpečnost státu.
21. Podle § 7t odst. 6 lex Ukrajina platí, že je-li zjištěna překážka dle odstavce 5 před pořízením biometrických údajů, žalovaný cizinci a s ním společně registrovaným osobám zruší termín pro pořízení biometrických údajů. O zrušení termínu vyrozumí cizince na adresu jeho elektronické pošty. Zrušením daného termínu zaniká i registrace k pobytu cizinci a s ním společně registrovaným osobám.
22. K zásahu do práv tak dochází již faktickým úkonem zrušení termínu k pořízení biometrických údajů (a zánikem registrace). Úkon žalovaného nepředstavuje ani pozitivní rozhodnutí o vyjádřeném zájmu žalobců ani rozhodnutí negativní ve smyslu zamítnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

žádosti (zvláštní úprava nepředpokládá vydávání zamítavého rozhodnutí). Jde o faktický úkon, který ukončí proces registrace pobytu – potenciálně nezákonný zásah. Podstatné dále je, že dle lex Ukrajina již na úkon „zrušení termínu“ nenavazuje žádný další úkon či postup ve věci (slovy § 7p odst. 1 lex Ukrajina) „vyjádřeného zájmu o zvláštní dlouhodobý pobyt“. Úkolem žalovaného je totiž už jen vyrozumět cizince o zrušení termínu pro pořízení biometrických údajů na adresu jeho elektronické pošty se sdělením konkrétní zákonné překážky (to lze označit za svého druhu zvláštní úpravu ve vztahu k § 155 odst. 3 správního řádu). Takový e-mail již do práv žalobců sám o sobě nezasahuje. Ani on tudíž není správním rozhodnutím, přičemž svou formou ani obsahem jím být ani nemůže – představuje pouhou neformální informaci o předchozím postupu (k tomu viz též usnesení zdejšího soudu z 17. 2. 2026, č. j. 4 A 62/2025 - 28). Žalobci ostatně samotný e-mail ani jako rozhodnutí nenapadají.

23. Zrušení termínu ve spojení se zánikem registrace tak představují zásah do práv cizince. Dokud nebude splněna podmínka registrace k pobytu, žalobci si nebudou moci převzít průkaz o povolení k pobytu. Napadený úkon spočívající ve zrušení termínu a zániku registrace tak představuje jednorázový zásah s trvajícím důsledkem (do procesu získání průkazu povolení ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu). Žalobci se proti němu mohou bránit žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s.
24. Žalovaný namítá, že takový zásah nemohl žalobce vůbec zkrátit na právech s ohledem na to, že dle § 7o odst. 3 Lex Ukrajina není na zvláštní dlouhodobý pobyt právní nárok. Navrhuje odmítnutí žaloby. Tím zpochybňuje aktivní procesní legitimaci žalobců. Soud k tomu zdůrazňuje, že absence právního nároku na určitý výsledek (vydání pobytového oprávnění) nevylučuje postup žalovaného z kognice správního soudnictví (soudní přezkum nebyl zákonem vyloučen). Žalobci mají stále právo na řádný postup správních orgánů podle zákona, ochranu před jejich excesy či svévolí. Ač není chráněn samotný výsledek, je posuzován způsob, jakým správní orgán postupoval (obdobně srov. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové 30 A 73/2025, bod 22). Jako příklad lze uvést i absenci právního nároku na udělení dlouhodobého víza podle § 51 odst. 2 cizineckého zákona, v jehož případě NSS nepochyboval o tom, že rozhodnutí o neudělení víza je rozhodnutím dle § 65 s. ř. s., když zasahuje do subjektivního práva žadatele (rozsudek NSS z 21. 12. 2011, č. j. 5 Ans 5/2011 - 221, č. 2544/2012 Sb. NSS). Soudy ostatně přezkoumávají postupy správních orgánů např. i v případě neudělení státního občanství či nepřiznání dotace, na něž též zásadně není právní nárok. Není přitom pochyb o tom, že získáním zvláštního dlouhodobého pobytu by žalobci získali výhodnější pobytové oprávnění, zejména co do jeho délky. Mají-li za to, že postup žalovaného vedoucí k nevydání pobytového oprávnění byl v rozporu se zákonem, je logické, že se proti němu brání. Z povahy věci tak mohou činit všichni žalobci, neboť žalobkyně b) a žalobce c) byli registrovaní společně se žalobcem a), a společně jim tak registrace zanikla (srov. § 7t odst. 6 lex Ukrajina).
25. Kromě toho je otázkou, zda žalovaný vůbec může pobytové oprávnění neudělit, jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky. Jak popsál zdejší soud v bodě 26 rozsudku 10 A 146/2025 zákonodárce stanovil řadu podmínek, jednak procedurální povahy (§ 7p či § 7s a § 7t lex Ukrajina), jednak hmotněprávní povahy dle § 7q či právě dle § 7t odst. 5 lex Ukrajina. Pokud by cizinec splnil všechny podmínky a pobyt přesto nezískal, mohlo by jít o nepřípustnou svévoli správního orgánu. Byť má nyní rozhodující senát za to, že i při splnění lex Ukrajina stanovených podmínek by žalovaný pobytové oprávnění cizinci udělit nemusel, identifikoval-li by jiné závažné důvody, které by náležitě (přezkoumatelně)

vysvětlil a uplatňoval shodně vůči všem žadatelům, tuto otázku nemusel v nynější věci blíže řešit, neboť na výše uvedeném ničeho nemění.

26. Pro pořádek soud dodává, že má za splnění všechny předpoklady řízení o zásahové žalobě. Žalobci se o zásahu dozvěděli dne 21. 11. 2025. Pokud svou žalobu podali 16. 12. 2025, učinili tak v souladu s § 84 odst. 1 s. ř. s. včas ve dvouměsíční lhůtě. Mezi stranami je pak nesporné, že lex Ukrajina ani jiný právní předpis neupravuje jiný prostředek právní ochrany (srov. § 85 s. ř. s.) proti úkonům žalovaného v procesu získávání zvláštního dlouhodobého pobytu. Pokud je primárním cílem žalobců, aby dosáhli revokace přímo tohoto úkonu žalovaného, tj. aby znovu získali termín k pořízení biometrických údajů a tím dosáhli obnovení registrace k pobytu, jiný procesní nástroj, než zásahová žaloba neexistuje. Na tomto faktickém úkonu by totiž *stricto sensu* nic nezměnila ani jejich případná obrana proti vlastnímu vyrozumění e-mailem, např. cestou podnětu k postupu dle § 156 odst. 2 správního řádu (nehledě na to, že se jedná o dozorčí prostředek, který není v jejich moci).
27. Pouze na okraj soud podotýká, že žalobci by se svých práv nemohli úspěšně domáhat ani žalobou na ochranu proti nečinnosti podle § 79 s. ř. s., která umožňuje dosáhnout uložení povinnosti vydat osvědčení či rozhodnutí. Právě faktickým zásahem žalovaného totiž pominuly účinky registrace k pobytu coby nezbytné podmínky k získání zvláštního dlouhodobého pobytu. Pro její neexistenci pak žalovaný nemůže vydat žalobci „pozitivní rozhodnutí“ – průkaz o povolení k pobytu. Při vyloučení části druhé a třetí správního řádu podle § 70 odst. 5 lex Ukrajina není po zrušení registrace k pobytu právní podklad ani k vydání negativního zamítavého rozhodnutí (toliko k vyrozumění cizince e-mailem). Žalobci se ostatně vydání takového případného rozhodnutí ani nedomáhají.
28. Soud tudíž mohl přistoupit k věcnému posouzení žaloby.
29. Ochranu před nezákonným zásahem může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jedna z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (rozsudek NSS z 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, č. 603/2005 Sb. NSS).
30. S ohledem na výše uvedené lze označit za splněnou první, druhou, čtvrtou a pátou podmínku. Sporným dále zůstává, zda žalovaný postupoval v souladu se zákonem (3. podmínka).
31. Žalobci v prvé řadě vytýkají žalovanému, že postupoval nepřezkoumatelně a náležitě nezjistil skutkový stav věci, když si vystačil jen se stručným stanoviskem Policie ČR a jeho odůvodnění si „dovyžádal“ až pro účely soudního řízení. Tvrdí též, že stanovisko bezpečnostních orgánů je podobné závaznému stanovisku dle § 149 správního řádu. V takovém případě podle nich mělo být jakožto závazný podklad přezkoumatelné, muselo být zřejmé, z jakých podkladů čerpalo, co je konkrétním důvodem negativního stanoviska, jaký orgán stanovisko poskytl, a také jaké konkrétní osoby by se mělo stanovisko týkat. Soud těmito výtkám do značné míry rozumí, jedná se ovšem především o důsledek zvláštní právní úpravy.
32. Soud opětovně připomíná, že podle § 70 odst. 5 lex Ukrajina je vyloučeno použití části druhé a třetí správního řádu. Žalovaný nevede správní řízení a nevydává (zamítavé) správní

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

rozhodnutí. Na jeho postup proto nelze klást požadavky standardně kladené na odůvodňování rozhodnutí, na vedení správního spisu a shromáždění podkladů pro rozhodnutí, potažmo seznamování účastníků řízení s nimi. Právní úprava naopak záměrně stanovuje značně neformální postup. Jak se podává z důvodové zprávy k zákonu č. 24/2025 Sb., jímž byl institut zvláštního dlouhodobého pobytu do lex Ukrajina vložen, je tomu tak s ohledem na vysoký počet držitelů dočasné ochrany a možnosti veřejné správy vést individuální správní řízení, resp. vystavovat dílčí potvrzení pro potřeby tohoto individuálního správního řízení. Proces je proto koncipován s maximální mírou automatickosti. Zákonodárce jinými slovy nepočítá s tím, že by vznikal klasický správní spis, ale pouze zakládá digitální stopu v rámci informačního systému žalovaného. Celý postup je založen primárně na automatickém posouzení, v seznamu (registrovaných) zájemců se pak toliko vyznačuje (ne)splnění jednotlivých podmínek (srov. i výše cit. rozsudek 8 A 187/2025).

33. Postup žalovaného v nynější věci je upraven v lex Ukrajina: z § 7t odst. 5 písm. d) vyplývá, že žalovaný musí u Policie ČR a zpravodajských služeb ověřit, zda cizinec nepředstavuje nebezpečí pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu. Dané tedy ustanovení předpokládá, že tyto orgány zašlou žalovanému informaci/stanovisko, zda takové nebezpečí cizinec představuje, či nikoli. Právní úprava ovšem nepředpokládá, že zájemce musí být s obsahem sdělení dopředu seznámen, nepředpokládá ani, že by měl žalovaný sám celý jeho obsah zájemcům sdělovat, resp. blíže zdůvodňovat, proč má překážku dle § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina za splněnou. Zájemce má být podle § 7t odst. 6 tohoto zákona neformálně informován toliko o tom, jaká překážka byla v jeho případě shledána. Tomu žalovaný dostal.
34. Žalobci poukazovali na případy rozhodování na podkladě utajovaných informací, vedených mimo správní spis, a nutnost seznamovat účastníky řízení alespoň s podstatou důvodů rozhodnutí (poukázali např. na rozsudek NSS z 23. 5. 2022, č. j. 8 Azs 230/2020 - 48). Nynější věc ovšem není s těmito případy srovnatelná už jen proto, že žalovaný nerozhodoval na podkladě utajovaných informací. Především je však odlišná s ohledem na způsob, jakým zákonodárce celý proces vydání zvláštního dlouhodobého pobytu upravil. Ve věci projevení zájmu o tento pobytový status se nevede standardní správní spis ve smyslu § 17 správního řádu, není ani uvažováno o svého druhu seznamování s podklady rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu, nepřichází v úvahu ani nahlížení do spisu dle § 38 správního řádu.
35. Na uvedeném nic nemění ani připodobnění stanoviska policie k závaznému stanovisku. Soud níže rozvádí, že stanovisko je pro žalovaného skutečně závazné, nejedná se však o závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu, a to už jen proto, že to je institutem části třetí tohoto zákona, jež se v tomto případě nepoužije. Stanovisko policie jinými slovy nemusí mít podobu formálního správního aktu obsahujícího odůvodnění, z něhož by snad žalovaný jako z podkladu vycházel a jež by mělo být zájemcům zpřístupněno. Policie zjevně poskytuje hodnocení v rámci samotného informačního systému, v němž zaznamenává údaje na základě interních podkladů (opět srov. i rozsudek 8 A 187/2025).
36. Soud ovšem nepomíjí, že vyloučení části druhé a třetí nezabavuje žalovaného povinnosti postupovat dle jiných ustanovení správního řádu, zejména pak v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů upravenými v § 2 až 8 uvedeného zákona. Měl by mj. vycházet z toho, že veřejná správa je službou veřejnosti, vycházet dotčeným osob vstřícně a přiměřeně je poučit (§ 4 odst. 1 a 2 správního řádu). Soud by považoval za žádoucí, aby

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

žalovaný zájemcům (v situaci, kdy nejde o utajovanou informaci) přinejmenším sdělil, na základě stanoviska jakého orgánu byla daná překážka shledána, o jaké stanovisko se jedná (specifikované alespoň datem jeho vyznačení v informačním systému, nemá-li jej skutečně k dispozici) a v nynějším případě zejména to, jakého ze žalobců se daná překážka dotýká. Takový požadavek nutně nejde nad rámec předestřené právní úpravy (ta daný postup žalovanému nezapovídá). Uvedené kroky, popřípadě i vyžádání a poskytnutí odůvodnění stanoviska bezpečnostních orgánů, by byly žádoucí zvláště, pokud se na něj zájemce obrátí s dotazem či stížností (jako tomu bylo v nynější věci). Soud se však již touto otázkou blíže nezabýval, neboť se netýká podstaty věci. Tou totiž není případný bezvadný obsah vyrozumění, ale posouzení zákonnosti zrušení termínu pro pořízení biometrických údajů (spojeného se zánikem registrace). I kdyby tedy soud dovodil, že žalobci měli být vyrozuměni daleko podrobněji, nemělo by to pro postavení žalobců žádný význam.

37. S uvedeným ovšem úzce souvisí další rovina případu. Žalobci totiž dále namítali, že žalovaný měl sám posoudit, zda obsah stanoviska skutečně odůvodňuje naplnění pojmů nebezpečí pro veřejný pořádek anebo bezpečnost státu a tyto neurčité právní pojmy vyložit. Soud v první řadě upozorňuje na nekonzistentnost argumentace žalobců, kteří na jednu stranu stanovisko policie či zpravodajské služby připodobňují k závaznému stanovisku, na druhou stranu požadují, aby je žalovaný sám hodnotil. Soud má za to, že pro žalovaného je sdělení bezpečnostních složek závazné, resp. z něj bez dalšího vychází. Právní úprava nevyžaduje, aby žalovaný nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu sám hodnotil. Žalovaný nevede správní řízení a neshromažďuje podklady rozhodnutí, vše probíhá s maximální mírou automatizace. Lex Ukrajina od žalovaného pouze vyžaduje, aby *ověřil*, že podle sdělení bezpečnostních orgánů takové nebezpečí neexistuje – volba právě tohoto pojmu signalizuje, že po žalovaném se požaduje toliko ujištění se o případné hrozbě pro veřejný pořádek či bezpečnost státu, a to výhradně na základě informace či stanoviska policie/zpravodajské služby. To z hlediska systematického podle soudu odpovídá i povaze dalších možných překážek podle § 7t odst. 5 (pobyt na základě dočasné ochrany, nevedení v evidenci SIS či nežádoucích osob, trestní zchovalost ve smyslu záznamu v rejstříku trestů), u nichž jde v zásadě jen o prostou kontrolu údajů z úředních evidencí, nikoli složitější posuzování skutkových a právních otázek. Popsaný postup celkově odpovídá i maximálně automatizovanému a bezdokladovému procesu udělení předmětného pobytového oprávnění popsanému výše.
38. Žalovaný je vázán zákonem – pokud sdělení Policie ČR nebo zpravodajské služby obsahuje závěr, že cizinec nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu představuje, nemůže podle soudu postupovat jinak, než podle § 7t odst. 6 téhož zákona zrušit termín pro pořízení biometrických údajů a o zrušení termínu a o tom, která překážka podle odstavce 5 byla zjištěna, cizince informovat; zrušením termínu pro pořízení biometrických údajů registrace k pobytu zaniká. Žalovaný sám takové nebezpečí neposuzuje. Svou úvahu by ostatně neměl kam vtělit, jestliže nevydává rozhodnutí či jiný obdobný úkon. Nepředpokládá se, že by žalovaný své vlastní závěry zájemcům sděloval – v informativním e-mailu má dle výslovného znění zákona sdělit jen to, která překážka pro udělení pobytového oprávnění byla shledána (nanejvýš lze dovodit povinnost tuto překážku blíže specifikovat; srov. výše).
39. Právě řečené pak z povahy věci znamená, že žalovaný pro svůj postup bezpodmínečně nepotřebuje mít k dispozici i zdůvodnění stanoviska policie/zpravodajské služby. Soud by samozřejmě v duchu výše popsaných úvah považoval za žádoucí, aby si odůvodnění negativního stanoviska žalovaný od bezpečnostních složek vždy vyžádal (už jen proto, aby

ověřil, zda se týkají skutečně příslušného zájemce, resp. zda třeba nebyla vyznačena omylem). Pokud však sám jejich obsah věcně nehodnotí, nelze na podkladě rozhodné právní úpravy dovozovat, že postupoval v rozporu se zákonem jen proto, že vyšel ze stručného stanoviska v informačním systému. Nemělo by ostatně smyslu na podkladě zásahové žaloby „vracet“ věc žalovanému k vyžádání odůvodnění stanoviska, pokud by následně opět nemohl postupovat jinak a věc by se obratem k soudu vrátila. Z hlediska ochrany práv zájemců (žalobců) je klíčové, zda postup žalovaného (resp. postup Policie ČR či zpravodajské služby) obстоjí v řízení před soudem, který v tomto případě vystupuje nikoli v přezkumné, ale fakticky v nalézací roli. Není jinými slovy v rozporu se zákonem, pokud si žalovaný vyžádá odůvodnění stanoviska policie až pro účely soudního řízení. Žalobci měli v soudním řízení možnost se s tímto odůvodněním plně seznámit a vyjádřit se k jeho obsahu, čehož také využili. V konečném důsledku tak nemohli být nijak zkráceni na svých procesních právech.

40. Jistě, takový postup nelze s ohledem na subsidiární povahu správního soudnictví považovat za zcela ideální – těžiště sporu mezi stranami totiž neprobíhá před správními orgány, ale před soudem. Bylo by vhodné, kdyby zákonodárce tento stav napravil a zavedl přinejmenším nějakou formu opravného prostředku, např. formu tzv. zprocesnění zásahu rozhodnutím o něm. Nynější právní úprava zvláštního dlouhodobého pobytu ovšem takový přístup, kdy se věcné posouzení žalobcem předestřených otázek soustředí až do fáze soudního řízení o zásahové žalobě, fakticky vyžaduje. Nejde ostatně o úplně výjimečnou situaci. Judikatura za určitých podmínek připouští, aby správní orgány až v řízení před soudem odůvodnily svůj postup a aby tedy soud o některých otázkách rozhodoval v zásadě jako první (např. u zápisu do seznamu advokátů či advokátních koncipientů; k tomu viz rozsudek NSS z 6. 9. 2021, č. j. 5 As 462/2019 - 35, č. 4257/2021 Sb. NSS, bod 42). Pro úplnost pak osmnáctý senát podotýká, že konečně ani zdejší soud v opakovaně připomínaném rozsudku 10 A 146/2025 nezpochybnil předložení zdůvodnění stanoviska policie až v řízení před soudem – to naopak věcně zhodnotil a označil v něm uvedené skutečnosti za nedostatečné pro závěr tom, že je tamější žalobce nebezpečím pro veřejný pořádek. Naopak v rozsudku 10 A 183/2025 zdejší soud označil za nepřezkoumatelný a nepodložený postup žalovaného jen na podkladě stručného stanoviska policie (prosté „NE“), pokud ani přes výzvu soudu žalovaný nepředložil jeho bližší zdůvodnění. V tomto ohledu je na zákonodárci, aby zvážil, zda *de lege ferenda* postup neupravit, aby lépe odpovídal smyslu, účelu a funkci správního soudnictví a především subsidiaritě soudního přezkumu a principům podávajícím se z dělby moci v demokratickém právním státě.
41. Soud dodává, že nepřehlédl svůj též již cit. rozsudek 8 A 146/2025, který úpravu § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina systematicky a jazykově provázal s § 169m cizineckého zákona. Nyní rozhodující senát připouští, že zvláště znění úvodu § 169m odst. 3 tohoto zákona (*Vyjde-li v řízení na základě informace nebo stanoviska policie nebo zpravodajské služby České republiky, které jsou utajovanou informací, najevo, že cizinec ohrožuje bezpečnost státu...*) vyznívá podobně jako nyní rozhodné ustanovení lex Ukrajina. Souhlasí i s tím, že informace či stanovisko budou obdobně obsahovat bezpečnostní poznatky, které se svou povahou vymykají běžně dostupným údajům. Jinak má však osmnáctý senát o vztahu těchto ustanovení pochybnosti. Ustanovení § 169m cizineckého zákona se váže k nakládání s utajovanými informacemi v řízeních podle uvedeného zákona, přičemž vymezuje způsob vedení těchto podkladů a způsob jejich zohlednění v odůvodnění rozhodnutí. Nic z toho ovšem není bez dalšího relevantní pro proces získání zvláštního dlouhodobého pobytu, o němž se nevede správní řízení ani spis a nevydává se rozhodnutí (to samozřejmě nevylučuje případné analogické použití daného ustanovení, pokud by informace či stanovisko bezpečnostních složek

obsahovalo utajované informace). Nehledě na to, že ani osmý senát zdejšího soudu z uvedeného nečinil jasné závěry, pokud snad jde o zajištění přezkoumatelného postupu žalovaného, jehož se nyní dovolávají žalobci (i on pozdější odůvodnění stanoviska věcně hodnotil; srov. níže).

42. Nyní rozhodující senát tedy činí dílčí závěr, že v případě, že žalovaným předloží odůvodnění stanoviska policie či zpravodajské služby, musí se soud věcně zabývat jeho obsahem. Shledá-li pochybení na straně policie či zpravodajské služby, přičte toto pochybení k tíži žalovanému, který se pak v důsledku nezákonného postupu policie dopustí nezákonného zásahu (byť sám striktně vzato nepochybil).
43. Zbývá tedy posoudit, zda policie řádně zdůvodnila, že je žalobce a) nebezpečím pro veřejný pořádek. V této souvislosti se však soud musel ještě zabývat tím, do jaké míry vlastně může závěry policie sám přezkoumávat; zda tedy podléhají plnému soudnímu přezkumu. Opětovně je totiž nutné připomenout, že žalobci nemají na zvláštní dlouhodobý pobyt právní nárok; nemají tedy nárok na výsledek v podobě vydání průkazu povolení k pobytu. Zvláštní dlouhodobý pobyt je ryze „nadstavbovým“ institutem pro cizince, kterým jinak náleží dočasná ochrana podle lex Ukrajina. Jeho neudělení tak na možnosti pobývat na území České republiky nic nemění. Jedná se o jakýsi „benefit“ ze strany státu, který nemá předobraz ani v unijním právu – jde o čistě národní pobytové oprávnění (opět viz i důvodová zpráva k zákonu č. 24/2025 Sb.).
44. Zásah soudu do postupu žalovaného, popřípadě jiného správního orgánu, v procesu udělení zvláštního dlouhodobého pobytu by proto obecně měl být spíše výjimečný, založený zejména na ochraně řádného procesu – veřejná správa musí při svém postupu dodržovat pravidla stanovená zákonem, nesmí postupovat svévolně, diskriminačně či jinak v demokratickém právním státě nepřipustně. V tomto rámci pak má určitý prostor pro relativně volnou úvahu (v tom se nyní rozhodující senát obecně ztotožňuje i s východisky rozsudku 8 A 146/2025). Soud musí zohlednit jednak povahu předmětného pobytového titulu, na nějž není právní nárok, jednak výraznou neformálnost celého procesu. K soudní ochraně tudíž musí přistupovat spíše deferenčně (zdrženlivě).
45. Takto musí soud pohlížet i na hodnocení překážky dle § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina, ač ta není striktně vzato založena na správním uvážení, ale na výkladu a použití neurčitěho právního pojmu – nepředpokládá volné uvážení veřejné správy, ale stanovuje poměrně jasnou zákonnou podmínku (překážku), již mají tyto orgány posoudit. Pouze tak činí cestou neurčitých právních pojmů (nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu). Obdobně ani jiné podmínky zrušení termínu k pořízení biometrických údajů (a potažmo zániku registrace) dle § 7t odst. 5 neposkytují přílišný prostor pro volnou úvahu veřejné správy.
46. Uvedené neurčité právní pojmy musí příslušné orgány (zde policie/zpravodajské služby) aplikovat na ten který případ. Ač na rozdíl od správního uvážení podléhá výklad a použití neurčitých právních pojmů plnému soudnímu posouzení, zde nebude vzhledem k výše uvedenému nutné, aby policie/zpravodajská služba v každém případě prováděla podrobný výklad konkrétního obsahu daného neurčitěho pojmu. Z jejího (do)odůvodnění pro účely soudního řízení však musí být alespoň implicitně zřejmé, proč považuje tento pojem u konkrétního cizince za naplněný. Postup soudu lze připodobnit např. k přezkumu neudělení dlouhodobého víza, na jehož udělení rovněž (zásadně) není právní nárok. Ohledně dlouhodobých víz Ústavní soud kupříkladu v usnesení z 11. 12. 2024, sp. zn. IV. ÚS 3178/24, připomněl, že subjektivní ústavně zaručené právo cizinců na pobyt na území České republiky neexistuje – je věcí suverénního státu, za jakých (nediskriminujících) podmínek

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

připustí pobyt cizinců na svém území. Pro Ústavní soud pak bylo v dané věci (jednalo se o posouzení trestní zachovalosti) podstatné, zda postup správního orgánu nebyl svévolný či excesivní, zda měl racionální základ a zda je logicky a srozumitelně odůvodněn.

47. Podle zdejšího soudu tudíž postačí, jestliže policie/zpravodajská služba srozumitelně a logicky konsekventně alespoň pro účely soudního řízení zdůvodní, proč má za to, že určitá osoba představuje nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu, a tato tvrzení mají alespoň základní oporu ve skutkových zjištěních. Dané pojmy přitom nepochybně mohou být vykládány a aplikovány relativně široce. Osmnáctý senát považuje za nutné se dílčím způsobem odchýlit od přístupu desátého senátu v rozsudku 10 A 146/2025, který velmi přísně posuzoval, zda tamější již zahlazené odsouzení představuje (samo o sobě) nebezpečí pro veřejný pořádek, byť policii jedním dechem vytknul též nedostatečné zdůvodnění jejího závěru o „nebezpečí pro veřejný pořádek“.
48. Desátý senát vyšel z judikatury správních soudů vztahujících k cizineckému zákonu. Připomněl jednak usnesení rozšířeného senátu NSS z 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010 - 151, č. 2420/2011 Sb. NSS, podle kterého *„(p)ři výkladu pojmů „veřejný pořádek“, resp. „závažné narušení veřejného pořádku“, používaných v různých kontextech zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je třeba brát v úvahu nejen celkový smysl dané právní úpravy, ale přihlížet i k rozdílným okolnostem vzniku, původu a účelu jednotlivých ustanovení, v nichž jsou tyto pojmy užity“*. Jednak poukázal na rozsudek NSS z 18. 4. 2013, č. j. 5 As 73/2011 - 146, v němž NSS vyložil, že narušením veřejného pořádku *„může být jen takové jednání, které bude představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. I v takovém případě je však potřeba zohlednit individuální okolnosti života cizince a přihlídnout k jeho celkové životní situaci“*. Mezi takové skutečnosti patří podle NSS nejen charakter a závažnost spáchané trestné činnosti, ale i další okolnosti, např. místo spáchání trestného činu, a doba, která uplynula od jeho spáchání, chování cizince po vykonání trestu odnětí svobody, délka jeho pobytu v České republice, ale i to, zda se po příchodu do České republiky dopustil další trestné či jinak protiprávní činnosti.
49. V obou případech NSS hodnotil obdobný, nikoli však shodný pojem spojený s narušením veřejného pořádku, a to, že cizinec *závažným způsobem narušuje veřejný pořádek* podle § 119 odst. 2 písm. b), resp. § 87l odst. 1 písm. a) cizineckého zákona. Nadto tak činil na podkladě unijní úpravy, již uvedená ustanovení transponují, a judikatury Soudního dvora EU.
50. V případě lex Ukrajina se v první řadě vůbec neuplatní unijní úprava – zvláštní dlouhodobý pobyt není unijním pobytovým titulem. Za druhé není důvod přihlížet k požadavku bezrozpornosti právního řádu, pokud samotný rozšířený senát volal po důsledném zohledňování kontextu jednotlivých ustanovení cizineckého zákona, užívajících v různých podobách pojem veřejného pořádku. Roli hraje nejen pozadí vzniku jednotlivých ustanovení, jejich vlastní formulace (k té viz i níže), ale i intenzita zásahu do postavení cizince (k tomu srov. rozsudek NSS z 6. 2. 2013, č. j. 1 As 175/2012 - 34, či z 7. 12. 2021, č. j. 7 Asz 282/2021). Jiné dopady má nepochybně správní vyhoštění, které ukončuje pobyt na území, či rozhodnutí, jímž se již existující pobytové oprávnění (např. trvalý pobyt) ruší. Jiné, pokud se takové oprávnění „jen“ neudělí. Ještě jiný dopad bude mít postup veřejné správy v situaci nenárokového a „nadstavbového“ pobytového titulu, jakým je zvláštní dlouhodobý pobyt.
51. K tomu přistupuje též problematika konkrétní formulace způsobu a míry ohrožení veřejného pořádku. Cizinecký zákon rozlišuje jednak situace, kdy měl cizinec již narušit veřejný pořádek [např. § 87a odst. 1 písm. b)], kdy jej aktuálně narušuje (viz bod 49 tohoto

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

rozsudku), nebo „jen“ hrozí narušení veřejného pořádku do budoucna [např. § 9 odst. písm. h), § 56 odst. 1 písm. g) či § 87e odst. 1 písm. f)]. Ze systematiky zákona lze odvodit, že v případě závažnějšího zásahu do postavení cizince, zejména v podobě odnětí pobytového oprávnění, se vyžaduje zpravidla již předchozí narušení veřejného pořádku či jeho aktuální narušování; u mírnějších (zpravidla, pokud jde o udělení nového oprávnění) postačuje nebezpečí jeho narušení do budoucna. Ještě podstatnější je pak skutečnost, že cizinecký zákon ve všech případech vyžaduje *závažné* narušení veřejného pořádku [v jednom případě pak výslovně požaduje i narušení opakované - § 77 odst. 2 písm. a)]. Slovo „závažné“ implikuje, že se musí jednat o intenzivní poruchové jednání, nikoliv pouze o bagatelní prohřešek. Ne každé porušení právní normy představuje závažné narušení veřejného pořádku. Normy správního práva trestního a trestního práva hmotného pokrývají často i méně závažná jednání, jimiž dochází k ohrožení zájmů chráněných zákonem (tedy veřejného pořádku). Samotná skutečnost, že cizinec byl odsouzen pro trestný čin, neznamená, že se dopustil jednání vážně narušujícího veřejný pořádek (srov. připomínaný rozsudek NSS 1 As 175/2012).

52. Nezdůraznil-li naopak zákonodárce v lex Ukrajina požadavek závažnosti narušení veřejného pořádku, znamená to, že veřejná správa může přihlížet i k poznatkům založeným na společensky méně škodlivém jednání cizince. I z tohoto důvodu se plně neuplatní východiska rozsudku NSS 5 As 73/2011, z nichž bez dalšího vyšel ve svých úvahách desátý senát zdejšího soudu v rozsudku 10 A 146/2025. Hodnocení nebezpečí pro veřejný pořádek zde může být založeno i na méně závažném protiprávním jednání, zvláště, pokud to naplňuje skutkovou podstatu trestného činu. Takové jednání nemusí vést k závažnému narušení zájmů chráněných zákonem, nemusí jít ani o opakované protiprávní jednání. Hrozba podle zdejšího soudu nemusí být ani natolik intenzivní ve smyslu bezprostředního ohrožení chráněných zájmů. Postačí i nižší potencialita narušení veřejného pořádku – ta však stále musí být dána a musí být náležitě individualizována. Musí být bezvýjimečně zdůvodněno, na základě jakých individuálních skutečností představuje cizinec hrozbu do budoucna. Vyloučil-li totiž zákonodárce z možnosti získat předmětný pobytový titul jen ty cizince, kteří představují nebezpečí pro veřejný pořádek (tj. primárně hrozbu do budoucna), nelze nutně vycházet jen z toho, čeho se případně dopustili v minulosti.
53. Na to reaguje především podmínka trestní zachovalosti stanovená v § 7t odst. 5 písm. c) lex Ukrajina. Předmětné ustanovení odkazuje na § 174 cizineckého zákona, dle kterého se za trestně zachovalého považuje jen cizinec, který nemá ve výpisu z rejstříku trestů záznam o pravomocném odsouzení za spáchání trestného činu. Jinými slovy je vyžadován „čistý“ trestní rejstřík bez dalšího. Danou podmínku nesplní cizinec, který spáchá jakéhokoli trestný čin, bez ohledu na jeho závažnost, míru zavinění apod.
54. To samozřejmě neznamená, že i nebezpečí pro veřejný pořádek nemůže být založeno na dřívějším odsouzení, které již nefiguruje ve výpisu z trestního rejstříku. I výše uvedenou optikou trestně zachovalá osoba může stále představovat nebezpečí pro veřejný pořádek či bezpečnost státu. Takové nebezpečí může být založeno na jednání, které dříve naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu, ale cizinec nebyl odsouzen, popř. jeho odsouzení bylo zhlazeno (osvědčil se), ale také na jednání, která třeba naplňuje „jen“ skutkovou podstatu správního deliktu, nebo na jiném jednání, které lze z pohledu veřejného pořádku či bezpečnosti státu označit za problematické. Soud se tak nemůže bez dalšího ztotožnit ani s obecnými závěry dalšího svého rozsudku 8 A 146/2025, který uzavřel, že v rámci zkoumání, zda cizinec představuje nebezpečí pro veřejný pořádek, nelze přihlížet ke dříve spáchanému

trestnému činu, pokud se na cizince hledí, jako by nebyl odsouzen. Podle osmého senátu jde o hodnocení trestní zachovalosti, jež je ovšem vyčerpávajícím způsobem upravena v § 7t odst. 5 písm. c) lex Ukrajina.

55. Nyní rozhodující senát trvá na tom, že nebezpečí pro veřejný pořádek může být založeno i na dříve zahlazeném trestním odsouzení, popř. na spáchání trestného činu, jež se (např. z důvodu tzv. odklonu) před soud ani nedostalo. Nijak to nebrání tomu totéž jednání hodnotit pro účely (ne)udělení zvl. dlouhodobého pobytu z pohledu možného nebezpečí pro veřejný pořádek. Zahlazení odsouzení, resp. osvědčení se, nenastoluje fikci, že se skutek nestal (opět srov. rozsudek NSS 1 As 175/2012). Jistě, pokud se cizinec osvědčí (není rozhodnuto o vykonání podmíněného odsouzení, popř. o pokračování v podmíněném zastavení trestního stíhání), indikuje to, že poté vedl řádný život, nedopustil se dalšího trestného činu ani přestupku apod. Správní orgán to jistě musí zohlednit (srov. tamtéž). V takovém případě půjde ovšem o individuální posouzení toho kterého případu.
56. Soud tudíž zdůrazňuje, že policie mohla to, zda žalobce a) představuje nebezpečí pro veřejný pořádek, posuzovat na základě jeho dřívější trestné činnosti, přestože se o ní nevede záznam v rejstříku trestů a přestože byla celá věc vyřízena odklonem. Policie své stanovisko založila na tom, že se žalobce dopustil dne 18. 3. 2023 okolo 20:00 hod. trestného činu opilství podle § 360 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, s tím, že se po předchozím vědomém požití alkoholických nápojů přivedl do stavu nepřičetnosti (v době odběru krve ve 22:45 hod. naměřena hodnota 2,67 g/kg alkoholu v krvi) a úmyslně opakovanými údery přenosným reproduktorem do stojícího vozidla poškodil střechu, čímž způsobil škodu ve výši 12.050,- Kč. Zohlednila přitom, že trestní stíhání bylo dle § 307 odst. 1, odst. 2 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, podmíněně zastaveno usnesením Okresního státního zastupitelství Plzeň-město z 28. 2. 2024 (právní moc 20. 3. 2024), sp. zn. 1 ZT 326/2023, jež žalobci a) stanovilo zkušební dobu podmíněného zastavení na 7 měsíců. Dne 29. 11. 2024 (právní moc 18. 12. 2024) pak bylo rozhodnuto o osvědčení se žalobce a) podle § 308 odst. 3 trestního řádu. O těchto skutkových okolnostech přitom mezi stranami není sporu, žalobce a) ani nijak nerozporuje, že se daného trestného činu dopustil.
57. Policie dále zmínila, že s ohledem na povahu institutu podmíněného zastavení trestního stíhání je zřejmé, že žalobce a) uvedený čin spáchal a z kriminalistického a kriminologického pohledu, s ohledem na posouzení nebezpečnosti pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu, lze na něj nahlížet jako na pachatele úmyslného trestného činu. Dále obecně popsala, že vzala v úvahu relevantní skutečnosti při posouzení přiměřenosti daného zásahu, a to zejména skutkový stav věci, časové okolnosti skutku, závažnost daného jednání, osobu pachatele a další relevantní skutečnosti, na základě nichž došla k závěru, že jmenovaný je nebezpečím pro veřejný pořádek ve smyslu § 7t odst. 5 písm. d) lex Ukrajina. Ochrana majetku je součástí veřejného pořádku. Z kriminologických výzkumů a rozsáhlých statistických výstupů vyplývá, že právě u pachatelů úmyslné trestné činnosti (zejména pak majetkové, nadto spáchané pod vlivem alkoholu) je zvýšená míra recidivy. Měla za to, že aplikované opatření je nejmírnějším způsobem ochrany společnosti a žalobci a) není trvale odepřeno pobytové oprávnění.
58. Ač nelze její závěry označit za nesrozumitelné, nelogické či zjevně excesivní, nemohou ani optikou popsaných nižších standardů u zvláštního dlouhodobého pobytu obstát. Jednání žalobce a) jistě nebylo bagatelní, naopak se jednalo o nezanedbatelné narušení pořádku ve věcech veřejných (jednání mající znaky výtržnictví) a poškozování cizího majetku (jednání mající znaky poškození cizí věci opakovanými údery předmětem do karoserie auta), což dále

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

umocňuje fakt, že žalobce jednal pod silným vlivem alkoholu, jenž vedl až ke stavu nepřičetnosti (do tohoto stavu se přitom uvedl zaviněně). Nelze ani tvrdit, že by od skutku uplynula značná doba, naopak jde jen o necelé 3 roky. Soud nepřehlídí ani to, že už jen spáchání trestného činu může podle okolností založit podezření, že by cizinec mohl v budoucnu narušit veřejný pořádek. Bude pochopitelná jistá obezřetnost a předběžná opatrnost. ČR má právo od cizinců, kteří chtějí dlouhodobě pobývat na jejím území, vyžadovat patřičný respekt ke svému právnímu řádu (k tomu obecně srov. rozsudek NSS z 29. 5. 2020, č. j. 2 Azs 29/2019 - 33).

59. V nynější věci ovšem jako důvod pro neudělení zvláštního dlouhodobého pobytu, nadto všech tří společně posuzovaných žalobců, nemůže tato skutečnost sama o sobě obstat. Nepostačuje k závěru, že je žalobce a) nebezpečím pro veřejný pořádek. Předně za tento čin ani nebyl postaven před soud, věc byla vyřešena tzv. odklonem cestou podmíněného zastavení trestního stíhání s tím, že státní zástupkyně konstatovala, že se žalobce osvědčil ve zkušební době. V usnesení č. j. 1 ZT 326/2023 - 45 uvedla, že nebylo zjištěno, že by byl uznán vinným z trestného činu či přestupku, že by proti němu bylo vedeno trestní stíhání. Potvrdila též, že uhradil způsobenou škodu a částku 8 000 Kč na pomoc obětem trestných činů. Lze mít proto za to, že ve zkušební době (od 20. 3. 2024) vedl řádný život, což dle soudu platí i o době pozdější (soud nemá žádné informace o opaku). Řádný život tak vedl po více než dva roky, jeho jednání lze označit spíše za ojedinělý excés, spáchaný ve stavu nepřičetnosti, přestože jistě nelze omlouvat, že se do tohoto stavu uvedl zaviněně a že čin spáchal ve stavu silné opilosti. Policie ovšem žádné bližší okolnosti činu nehodnotila, vyšla fakticky jen z vlastního popisu skutku. Nelze přehlížet ani to, že činem žalobce a) nezpůsobil významnou škodu, jež pouze těsně překročila hranici nutnou pro to, aby jednání bylo možné označit za trestný čin poškození cizí věci [§ 138 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku]. Žalobci též soudu doložili, že se žalobce a) snažil následky svého činu napravit, usiloval o dohodu s poškozenou, pokud jde o náhradu způsobené škody.
60. Přestože tedy jeho jednání bylo v rozporu s veřejným pořádkem, nelze podle soudu jen na základě něj dovozovat, že žalobce a) nadále zůstává nebezpečím pro veřejný pořádek do budoucna. Tak tomu není nutně jen proto, že se osvědčil, nýbrž z toho důvodu, že stanovisko policie postrádá jakékoli hodnocení individuálních okolností činu, ale i chování žalobce po něm či jiných skutečnostech, z nichž by bylo možno další nebezpečí pro veřejný pořádek dovozovat. Policie pouze obecně poukázala na kriminologické výzkumy a statistiky, jež nadto ke stanovisku nepřiložila, podle nichž u úmyslné trestné činnosti (zvláště majetkové a spáchané pod vlivem alkoholu) platí zvýšená míra recidivy. Kromě toho, že neuvedla bližší údaje k recidivě v případě trestného činu opilství, je tento odkaz nepřipustně paušalizující – nevypovídá nic o míře pravděpodobnosti, že se takového činu dopustí i žalobce a). Jakkoli to jistě nelze vyloučit, platí tento závěr obecně, a to nejen ve vztahu k cizincům. Nebezpečí pro veřejný pořádek tedy není nijak individualizováno a závěr o nenaplnění podmínky nemá oporu ve zjištěných skutkových okolnostech. Pokud by snad jakékoli spáchání úmyslného trestného činu v minulosti mělo znamenat nebezpečí pro veřejný pořádek pro účely zvláštního dlouhodobého pobytu, mohl a měl zákonodárce tuto skutečnost v zákoně nastavením podmínek promítnout (požadovat nejen aktuální zachovalost, ale i pro případy trestných činů již ve výpisu z rejstříku trestů nezaznamenaných).
61. Soud dodává, že náležité zdůvodnění rizika žalobce a) pro veřejný pořádek je nutné požadovat tím spíše v situaci, kdy žalobce má rodinu, s níž žije ve společné domácnosti. To

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

jednak znamená, že má rodinné a finanční zázemí (s ohledem na předchozí provedení registrace společně splňují i podmínku požadovaného příjmu), jednak nelze pomíjet, že s ním společně posuzované osoby se nemohou k registraci ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu dostat samostatně. Nezbyvá tudíž, než uzavřít, že negativní stanovisko policie v řízení před soudem neobstálo. Potom je zřejmé, že žalovaný pochybil, zrušil-li žalobcům termín pořízení biometrických údajů (což vedlo k zániku jejich registrace). Jeho postup byl v rozporu se zákonem. Žalovaný přitom pochybil vůči všem žalobcům, jednalo-li se o společnou registraci. Žalobci b) a c) byli v tomto závislí na závěrech vážících se k žalobci a).

V. Závěr a náklady řízení

62. S ohledem na výše uvedené tedy soud uzavírá, že stanovisko policie o tom, že žalobce a) představuje nebezpečí pro veřejný pořádek neobstojí. Žalovaný proto na jeho základě nezákonně žalobcům zrušil termín pro pořízení biometrických údajů podle § 7t odst. 6 lex Ukrajina, čímž i nezákonně zanikla jejich registrace ke zvláštnímu dlouhodobému pobytu.
63. Žaloba je tedy důvodná, proto soud výrokem určil, že zásah žalovaného byl nezákonný (dílčím způsobem pak přeformuloval žalobní petit, který hovořil o termínu pro vydání průkazů namísto termínu pro pořízení biometrických údajů). Jelikož důsledky tohoto zásahu, tj. zrušená registrace k pobytu, trvají, výrokem II přikázal žalovanému, aby v přiměřené lhůtě obnovil stav před zásahem, tj. aby obnovil registraci žalobců k pobytu (srov. § 87 odst. 2 s. ř. s.). To bude mít za následek i určení nového termínu k pořízení biometrických údajů (nebudou-li shledány jiné zákonné překážky); proto soud tuto povinnost samostatně neukládal.
64. Výrok o nákladech řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobci byli v řízení úspěšní, proto jim náleží náhrada nákladů řízení. Ta spočívá v první řadě v uhrazených soudních poplatcích v celkové výši 6 000 Kč (3 x 2 000 Kč). Náklady související s právním zastoupením žalobců advokátkou jsou pak tvořeny jednak odměnou za tři úkony právní služby (převzetí zastoupení, sepsání žaloby a repliky), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí podle advokátního tarifu (vyhláška č. 177/1996 Sb.) částku 4 620 Kč (§ 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) cit. vyhlášky), celkem 13 860 Kč. Jelikož se jednalo o společné úkony za tři žalobce, je nutné postupovat dle § 12 odst. 4 advokátního tarifu a za další žalobce částku snížit o 20 % (2 772 Kč), resp. 40 % (5 544 Kč). Náklady právního zastoupení žalobců tak činí celkově 33 264 Kč, k čemuž je nutné připočítat 3 paušální částky za jednotlivé úkony ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 cit. vyhlášky). Na jejich výši nemá vliv pluralita žalobců (rozsudek NSS z 11. 2. 2026, č. j. 4 As 188/2025 - 35). Zástupkyně žalobců není plátcem DPH, výše odměny za zastupování se proto dále nezvyšuje o částku této daně. Celková výše nákladů, které žalobcům v tomto řízení vznikly, tak činí 40 614 Kč. Ty je žalovaný povinen nahradit k rukám zástupkyně žalobců.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. března 2026

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.